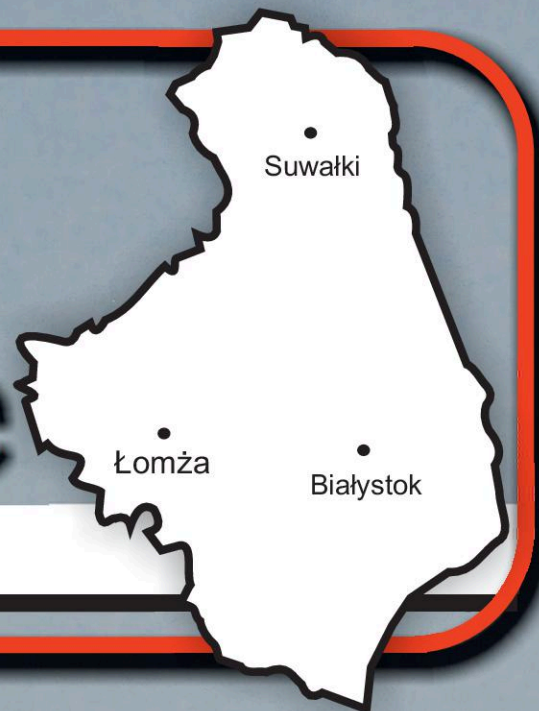

Podlaskie Wieści Oświatowe

Nr 5 (218)

ISSN 1509-3336

maj 2019

W numerze:

Nauczanie i wychowanie

To sie uczniom podoba !	4
Matematyka jest tak samo ważna jak taniec, czyli o edukacji do przyszłości	6
Zaburzenia depresyjne u dzieci i młodzieży	10
Jak harcerstwo wychowuje? 30 lat ZHR w Suwałkach	11
Działalność Szkolnej Kasy Oszczędności w Lemanie	13

Wydarzenia

POWER szansą na zdobycie nowych doświadczeń	16
Dzień Nowych Technologii w Edukacji w Przedszkolu Publicznym nr 5 w Łomży	18
„Polskie łamańce językowe”, czyli obchody Europejskiego Dnia Logopedy	19

Kształcenie zawodowe

Zespół Szkół Elektrycznych w Białymstoku- szkoły otwartych umysłów	20
Uczniowie Zespołu Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku- „Sprawni w zawodzie”.	22
Kształcenie zawodowe- zmiany od 1 września 2019 r.	23

Miesięcznik Kuratorium Oświaty w Białymstoku Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok
tel. (85) 748 48 48, fax (85) 748 48 49, e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl, www.kuratorium.bialystok.pl

Skład kolegium redakcyjnego: Bożena Arłukiewicz, Maryla Boćkowska, Bożena Chomicka Grażyna Czyżewska, Dariusz Daniluk, Jolanta Górską, Tadeusz Halicki, Maritta Kossakowska, Jolanta Broda, Anna Mózdyńska, Marek Onoszko, Lucja Orzechowska, Krzysztof Ostrowski, Maria Pawełko, Alicja Witkowska .

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i zmiany tytułów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Skład i druk: Drukarnia ARES s.c. R. i A. Józefowicz, ul. Włóściańska 58, 15-199 Białystok, tel. 506 043 460,
e-mail: andrzej@aresdruk.pl, www.aresdruk.pl

Nakład: 800 egz.

Szanowni Państwo.

Za nami egzaminy gimnazjalne i po szkole podstawowej, które w tym roku odbywały się w trakcie strajku nauczycieli. Do ostatniej chwili ważył się ich los, niemniej dzięki nowelizacji przepisów prawa oświatowego, Państwa zaangażowaniu, nauczycieli, którzy byli przy swoich uczniach oraz rzeszy osób, które zgłosiły się do prac w zespołach nadzorujących, w naszym województwie egzaminy przebiegły bez zakłóceń i zgodnie z harmonogramem. Składam za to wielkie podziękowania w imieniu ok. 22 tys. absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych oraz ich rodziców. Kuratorium Oświaty w Białymstoku przez cały ten okres współpracowało z OKE w Łomży, z samorządami oraz starało się wspierać dyrektorów w zorganizowaniu egzaminów. Prowadziliśmy bazę osób, posiadających kwalifikacje pedagogiczne, które wyraziły chęć uczestniczenia w pracach

zespołów nadzorujących egzaminy. Ta inicjatywa spotkała się z dużym poparciem społecznym – do bazy zgłosiło się ok. 500 osób.

W maju odbywają się też egzaminy maturalne. We wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych naszego województwa przeprowadzone zostały rady pedagogiczne klasyfikacyjne i w związku z tym nie było potrzeby korzystania ze zmian wprowadzonych w ustawie o systemie oświaty i ustawy – Prawo oświatowe. Tegoroczne egzaminy maturalne niestety zakłócały informacje o podłożonych w szkołach ładunkach wybuchowych. Powodowało to dodatkowy stres młodzieży oraz zmusiło dyrektorów do podjęcia wyjątkowych działań. Bardzo dziękuję Państwu Dyrektorom za osobiste zaangażowanie, by zapewnić bezpieczeństwo uczniom i umożliwić przeprowadzenie egzaminów maturalnych.

Ten czas był trudny dla nas wszystkich – uczniów, rodziców, dyrektorów, nauczycieli. Wyzwolone zostały silne emocje, które z każdym dniem strajku wzmocniały niepokój, zwłaszcza wśród uczniów i rodziców, o przebieg egzaminów. Te emocje wywołały również napięcia wśród nauczycieli, w niektórych przypadkach skonfliktowały rady pedagogiczne. W przestrzeni publicznej przetoczyła się burzliwa dyskusja na temat wymiaru pracy i wynagrodzenia nauczycieli. Padały pytania o etyczną ocenę tego

strajku, o to, czy nie została przekroczona granica, kiedy to prawo do strajku godziło w prawo uczniów do nauki. Jak wiele było stron tej dyskusji, tak wiele było stanowisk w tej sprawie. Ale to co teraz najważniejsze, to wyciągnięcie wniosków z tej sytuacji. Teraz najważniejsze jest, by to bolesne dla wszystkich doświadczenie przekuć w dobro. Te wydarzenia pokazały, że potrzebna jest merytoryczna, otwarta rozmowa na temat, nie tylko poziomu wynagradzania nauczycieli, ale też jakości nauczania i całego systemu oświaty. Wierzę, że taką szansę stwarza zaproponowany przez Premiera Mateusza Morawieckiego tzw. „okrągły stół edukacyjny”. Mam nadzieję, że będzie to przestrzeń służąca wymianie różnych poglądów, wyrażeniu opinii i wypracowaniu dobrych rozwiązań.

Beata Pietruszka
Podlaski Kurator Oświaty

To się uczniom podoba!

Nauczyciel: *Proszę wyjąć komórki i zalogować się na stronę Kahoot.*

Uczniowie: *Ale fajnie!*

Era cyfrowych lekcji

Dzisiejsza młodzież żyje w dobie urządzeń mobilnych. Proces nauczania wciąż ewoluuje. Nadchodzi era tabletów i cyfrowych lekcji. W wielu aplikacjach mobilnych świat generowany cyfrowo nakłada się na realny obraz. Taka sytuacja otwiera przed nauczycielami nowe możliwości przeprowadzania lekcji i testów wiadomości. Przestrzeń szkolna staje się przestrzenią medialną. Internet bowiem jest najpotężniejszym, najnowocześniejszym i najczęściej stosowanym medium informacyjnym i edukacyjnym środowiska, w jakim przyszło żyć i funkcjonować współczesnym uczniom i nauczycielom. Żyjemy w czasach, w których coraz więcej aktywności, które były domeną urządzeń stacjonarnych jest dziś wykonywanych mobilnie. Ten proces obserwujemy w obszarze edukacji. Media wykorzystywane w procesie dydaktycznym stają się codziennością, środowiskiem wychowawczym i edukacyjnym. Jednym ze środków dydaktycznych coraz częściej używanych na lekcjach są aplikacje mobilne zainstalowane na smartfonie, komputerze lub tablecie.

Szybciej i efektywniej

Aplikacji mobilnych wartych wykorzystania na lekcjach jest wiele. Są one atrakcyjnym dodatkiem w edukacji, a czasem ważnym jej elementem. Aplikacje mobilne mają nie tylko rozwojowy, ale i praktyczny wymiar. Ich profesjo-

nalne wykorzystanie może stać się doskonałym środkiem dydaktycznym wspomagającym tradycyjne formy nauczania. Z jednej strony uatrakcyjniamy zajęcia, z drugiej wymagają od nauczyciela kompetencji i pewnej biegłości w poruszaniu się w cyberprzestrzeni. Aplikacje mobilne mogą stać się doskonałym narzędziem nie tylko przekazywania wiedzy. Jak zauważyła Marlena Pieniążek (asystentka w Katedrze Pedagogiki Medialnej w Rzeszowie) – (Urządzenia mobilne otaczają nas, są one częścią naszego życia. Organizujemy dzięki nim kalendarz zajęć, sprawdzamy godzinę, komunikujemy się z rodziną i znajomymi, wprowadzamy notatki, robimy zdjęcia, odpowiadamy na maile. Nauczyciele muszą mieć świadomość tego, że wszystkie te urządzenia są w istocie potężnymi i wielofunkcyjnymi narzędziami, za pomocą których można uczyć się szybciej, efektywniej, a co więcej, dostarczać uczniowi pakiet wiadomości w każdym miejscu, w którym uczeń aktualnie przebywa. Dzięki mobilnym technologiom znikają bariery ograniczające nieraz edukację: miejsca, czasu, a nawet dostępności.

Propozycja

Nowoczesna i szybka forma sprawdza się w wykorzystaniu aplikacji Kahoot. Jest ona oparta na zasadzie rywalizacji.

Aplikacja działa od września 2013 roku, a w 2017 osiągnęła 50 milionów aktywnych użytkowników miesięcznie. W 2018 roku zaś osiągnęła wartość 300 milionów. Cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród uczniów i nauczycieli.

Jest to bezpłatne narzędzie służące do tworzenia i przeprowadzania interaktywnych quizów, przy wykorzystaniu urządzeń mobilnych i stacjonarnych. Wystarczy mieć dowolne urządzenie posiadające przeglądarkę internetową i dostęp do sieci. Nauczyciel ma do wyboru trzy typy testów: quiz, ankietę i dyskusję. Dzięki nim bez problemu może sprawdzić wiedzę uczniów na określony temat lub wprowadzić na lekcji nowe treści. Podczas przeprowadzania quizu uczniowie uruchamiają aplikację lub stronę Kahoot. Następnie wpisują podany przez nauczyciela kod dostępu. Na głównym ekranie wyświetlane są kolejne pytania i odpowiedzi oraz czas przeznaczony na jej udzielenie, a na urządzeniach uczestników quizu wyświetlają się symbole odpowiadające odpowiedziom na pytania. Zadaniem uczniów jest w odpowiednim czasie zaznaczyć prawidłową odpowiedź, naciskając odpowiedni symbol. Po każdym pytaniu jest możliwe podsumowanie przedstawiające ile osób zaznaczyło, jaką odpowiedź. Statystyki odpowiedzi, a następnie nick prowadzącego pod względem punktacji zawsze budzi w uczniach wiele emocji i jest najbardziej oczekiwanym momentem graczy. Najwięcej punktów kolejno dostają osoby, które poprawnie odpowiedziały w jak najkrótszym czasie. Po każdej kolejce widać zsumowane wyniki wszystkich graczy.

Iść z duchem czasu

Ciekawymi aplikacjami są także: 4D Anatomy (daje możliwość zgłębienia tajników anatomii ludzkiej za pomocą ekranu), Acce-

lerometer Acceleration Log (interesujący dodatek do lekcji fizyki, gdzie doświadczenie można wykonać samodzielnie poprzez przemieszczanie urządzenia, wszelkie parametry zostaną odczytane przez aplikację).

Aplikacją bardzo podobną do Kahoot'a jest Quizizz, która w odróżnieniu od tej pierwszej pozwala przygotowane quizy zadać jako prace domowe i wyznaczyć termin jej wykonania. Niektórzy użytkownicy mówią, że jest to aplikacja, która nie pozwala zasnąć i stanowi wręcz konkurencję dla Kahoot'a.

„Trening językowy” (aplikacja umożliwia naukę podstaw aż 29 języków świata, użytkownik ma do wyboru aż 8 rodzajów ćwiczeń i sam decyduje, kiedy jest gotowy na to, by przejść na wyższy poziom zaawansowania).

„Converter Plus” (aplikacja, która zabiera w świat matematycznych kalkulek i pomaga szybko odnaleźć odpowiedź na pytania o przelicznik miar)

„IMathematics” (to kopalnia wiedzy, dla wszystkich tych, którzy chcą (lub muszą) zgłębiać zagadnienia matematyczne. Aplikacja może się pochwalić imponującą liczbą aż 700 dostępnych formuł, wzorów oraz definicji z ponad 120 zagadnień).

„National Geographic World Atlas” (aplikacja dla miłośników wiedzy geograficznej).

Zainteresowaniem cieszą się też aplikacje do tworzenia różnego rodzaju „chmur wyrazowych”. Pracując z uczniami w grupie, na dowolnym warsztacie nauczyciel może dzięki nim sprawdzić, co sądzą uczestnicy. Każdy z nich ma możliwość wypowiedzi i wpisania dowolnego tekstu do chmury.

Teksty powtarzające się zaczynają robić się coraz większe i większe, a wtedy kolokwialnie mówiąc, widzimy od razu, co jest popularne, a co cieszy się mniejszym uznaniem. Zaczynając na lekcjach języka polskiego poprzez wszystkie inne przedmioty możemy tworzyć, drukować, udostępniać świetnie wyglądające „chmury wyrazowe” i omawiać je z naszymi interlokutorami. W zasadzie ogranicza nas jedynie nasza wyobraźnia i kreatywność. Dzięki temu, że tworzone chmury wyrazowe mogą przyjmować różne kształty, połączenie ich z konkretną treścią wyrazów może prowadzić do bardzo ciekawych rezultatów. Powstałe grafiki można wykorzystać do utrwalania wielu szkolnych wiadomości i umiejętności. Mogą one przyjąć formę

notatki czy plakatu, który można zawiesić w szkolnej pracowni.

Klucz do sukcesu

Marta Florkiewicz-Borkowska (nauczycielka języka niemieckiego, trenerka edukacyjna i ekspertka w Centrum Edukacji Obywatelskiej) stwierdziła, że *to jest klucz do sukcesu – zaintrygować uczniów, wciągnąć ich w zabawę i grę, wtedy nawet nie wiedzą, że się uczą – zarazić swoją pozytywną energią.*

Korzystanie z aplikacji mobilnych otwiera uczniów i nauczycieli na nowoczesny wymiar rzeczywistości szkolnej. Warto iść z duchem czasu. Tradycyjna kartka papieru i długopis w rękę coraz częściej może być zastępowana przez mobilne urządzenia.

Ktoś powie - po co taka rewo-

lucja? Jako nauczyciele nie możemy przecież zamykać oczu na nowoczesność i aktywność uczniów, którzy coraz częściej będą sięgać do urządzeń mobilnych. Musimy mieć świadomość, że współczesna edukacja w pewnym sensie wymusza na nas konieczność zmian. Podkreślają one atrakcyjność przebiegu zajęć.

Aplikacje mobilne wykorzystywane na zajęciach są przez uczniów przyjmowane bardzo chętnie, gdyż gracze od razu otrzymują informację zwrotną z prawidłowymi i błędnymi odpowiedziami. Możliwości edukacyjne z wykorzystaniem aplikacji mobilnych zwiększają nie tylko atrakcyjność i efektywność zajęć. Wpływają także na kreatywność uczniów. Nie zatrzymamy cyfryzacji w życiu szkolnym. Uczniowie korzystają i będą korzystać z tabletów i smartfonów

coraz częściej. Zwrócił na to uwagę w swojej książce „Cyfrowa demencja. W jaki sposób pozbawiamy rozumu siebie i swoje dzieci” Manfred Spitzer (niemiecki psychiatra i neurobiolog). Daje on w swojej książce szczegółowy wgląd w istotę i przyczyny tego zjawiska. Prezentowane przez profesora Spitzera tezy podzieliły zarówno opinię publiczną i ekspertów. Zdaniem Spitzera intensywne korzystanie z mediów cyfrowych skutkuje – zwłaszcza u dzieci i młodzieży – zanikiem samodzielnego myślenia, to zaś prowadzi do zakłócenia uwagi i orientacji przestrzennej oraz pogarszania się wyników w nauce. Krytycy zaś twierdzą, że Spitzer „wiesza psy” na zdobyczach techniki i świecie nowoczesnych mediów, bez których dziś trudno wyobrazić sobie życie. A więc?

Grunt, żeby zachować umiar w użytkowaniu aplikacji mobilnych na lekcjach i nie stać się tylko "cyfrowym nauczycielem". D. Tapscott (kanadyjski badacz internetu, światowy autorytet w zakresie strategii nowych technologii informacyjnych) napisał, że *dzisiaj liczy się nie to, co wiemy, ale to, czego możemy się nauczyć*. Co to oznacza? Edukacja pokolenia wkroczyła w erę informacji i znacznie przyspieszyła. Uczenie się nowych rzeczy jest coraz ważniejsze. Nowoczesna dydaktyka wymaga szerokiego stosowania technologii informacyjnych.

Maryla Boćkowska
nauczyciel języka polskiego
III Liceum Ogólnokształcącego
im. K. K. Baczyńskiego
w Białymstoku

Matematyka jest tak samo ważna jak taniec, czyli o edukacji do przyszłości

Szkoła przygotowuje do życia w świecie, który nie istnieje
Albert Camus

Współczesny świat zmienia się bardzo szybko we wszystkich dziedzinach życia. Przemiany cywilizacyjne, których jesteśmy świadkami na co dzień, wymuszają także zmianę spojrzenia na edukację, która powinna umożliwiać młodym ludziom elastyczne dostosowywanie się do nowych sytuacji poprzez nabywanie umiejętności, wiedzy oraz określonych postaw, czyli kompetencji kluczowych niezbędnych do rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego.

Właściwie zaplanowane działa-

nia edukacyjne powinny być zorientowane na przyszły rozwój dziecka, tak, by stwierdzenie Marzeny Żylińskiej o tym, że *w przedwczorajszych szkołach, wczorajsi nauczyciele uczą dzisiejszych uczniów rozwiązywania problemów jutra nie miało racji bytu*.

Edukacja do przyszłości musi wyglądać inaczej, skoro dziś wiemy, że ludzie młodzi rozpoczynający swoje życie zawodowe są szczególnie zagrożeni brakiem pracy, mimo wyższego wykształcenia. Nie wiemy za to, w jakim

kierunku będzie zmieniał się rynek pracy, jakie wymagania będą stawiać przed młodymi ludźmi ich przyszli pracodawcy, nie wiemy, do wykonywania jakich zawodów należy przygotowywać następnego pokolenia. Uważa się, że na rynku pracy na zawodowy sukces mogą liczyć pracownicy wszechstronni i otwarci na nowoczesne rozwiązania, gotowi wykonywać pracę elastycznie. A do kompetencji przyszłości zaliczane są: uczenie się i wykorzystywanie wiedzy z wielu dziedzin – interdyscyplinarność,

praca w międzynarodowym środowisku, praca w wirtualnych zespołach, praca w „szumie informacyjnym”, programowanie. Coraz bardziej liczą się umiejętności takie jak: komunikatywność, umiejętność nawiązywania relacji ze współpracownikami, a także dobra organizacja swojej pracy i zdolności przywódcze.

Edukacja w „kontekście jutra” jest przedmiotem zainteresowania instytucji europejskich. W Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z 2006 r. i 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, kompetencje kluczowe definiowane są jako swoiste połączenie umiejętności, wiedzy i postaw, których młody człowiek będzie potrzebował, by przystosować się do zmieniającego się świata.

Załącznik do Zalecenia z 2018 r. wyróżnia 8 kompetencji kluczowych:

1. Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

2. Kompetencje w zakresie wielojęzyczności.

3. Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

4. Kompetencje cyfrowe.

5. Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

6. Kompetencje obywatelskie.

7. Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

8. Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Sprostanie zmianom społecz-

nym, kulturowym i technicznym jest dużym wyzwaniem dla szkoły, która musi szukać rozwiązań organizacyjnych, dydaktycznych i dostosować model nauczania do rzeczywistych potrzeb i oczekiwań społecznych. Zadania szkoły powinny uwzględniać między innymi nowe kompetencje cyfrowe współczesnego ucznia, rozwijać umiejętności rozumowania, myślenia strategicznego, argumentowania, wnioskowania czy dokonywania interpretacji. Niezmiernie ważne jest także przygotowanie uczniów do rozwiązywania problemów z różnych dziedzin życia/gospodarki/nauki przy świadomym wykorzystaniu technik i metod, jakie oferuje informatyka.

Kształcenie umiejętności wyróżnionych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uznanych za konieczne do uzyskania kompetencji kluczowych, jest zadaniem współczesnej szkoły i zobowiązaniem szkoły wobec ucznia. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom oraz potrzebom szkół i placówek w zakresie kształcenia kompetencji kluczowych u uczniów, Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku we współpracy z powiatowymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz przy

współdziałanie Podlaskiego Kuratora Oświaty zrealizowało cykl konferencji nt. „Przez kompetencje do przyszłości – propozycje wspierania szkół przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz biblioteki pedagogiczne”.

Adresatami konferencji byli dyrektorzy wszystkich typów szkół i placówek oświatowych zainteresowani problematyką z powiatów: białostockiego, łapskiego, monieckiego, sokólskiego, hajnowskiego, siemiatyckiego oraz bielskiego.

Konferencję, we współpracy z następującymi poradniami:

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Mońkach, 16 X 2018 r.

-Powiatową Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Białymstoku, 4 XII 2018 r.

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Łapach, 6 XII 2018 r.

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Hajnówce, 11 XII 2018 r.

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Dąbrowie Białostockiej, 10 I 2019 r.

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Siemiatyczach, 25 II 2019 r.

-Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Bielsku Podlaskim, 26 II 2019 r.

realizowały: Ewa Ściana – dyrektor CEN w Białymstoku, Elżbieta Chrabołowska – konsultant ds. kadry kierowniczej i szkolnictwa specjalnego, Katarzyna Gagan – konsultant ds. informatyki, Anna Krawczuk – konsultant ds. technologii informacyjno-komunika-

cyjnej i edukacji zdalnej, a z ramienia Podlaskiego Kuratora Oświaty przedsięwzięcie koordynowała Danuta Sutkowska – starszy wizytator w Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Motywnym zaprojektowania ww. konferencji była integracja działań realizowanych przez placówki doskonalenia nauczycieli i poradnie psychologiczno-pedagogiczne, stanowiące filary systemu wspomaganie szkół/uczniów. Określenie obszarów wspólnych zadań z pewnością sprzyja budowaniu skutecznego, efektywnego wspomaganie, które stawiając w centrum uwagi potrzeby szkoły, w pełni wykorzystuje potencjał ww. placówek. Konferencje służyły przybliżeniu istoty kompetencji kluczowych wymienionych w Zaleceniu Rady Europejskiej w procesie uczenia się przez całe życie oraz zaprezentowaniu praktycznych rozwiązań edukacyjnych, zainspirowaniu liderów oświatowych do stosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem w kontekście edukacji do przyszłości.

Podczas interaktywnego wykładu z elementami ćwiczeń, zabaw dydaktycznych i symulacji, prowa-

dzionego przez konsultantki CEN, zaprezentowano m. in. przykłady rozwijania umiejętności społecznych, współpracy w grupie, wspieranie kreatywności, efektywnego wykorzystywania technologii cyfrowych oraz odpowiedzialności i twórczego podejścia do rozwiązywania zadań, a w perspektywie – przygotowanie uczniów do samodzielnej nauki w dorosłym życiu i funkcjonowania w społeczeństwie opartym o wiedzę.

Zgodnie z ideą, według której język programowania będzie alfabetyką profesjonalistów i podstawową kompetencją XXI wieku, podczas konferencji mówiono o potrzebie nauki programowania już w szkołach podstawowych. Zaprezentowano w jaki sposób można kształcić umiejętności programistyczne i kształtować postawy z nimi związane, do których, oprócz wyżej wymienionych, można zaliczyć: umiejętność analitycznego i abstrakcyjnego myślenia, planowania, zdolności do realizacji innowacji, optymalizacji działań. Przedstawiono, że programowanie to przede wszystkim świetna zabawa, rozwiązywanie zagadek i złożonych problemów, a o nauce programowania coraz częściej mówi się jako o działaniu wspierającym współpracę i pracę zespołową. Podkreślano, że programowanie nie ogranicza się tylko do pisania skryptów w określonym języku programistycznym, ale obejmuje także analizę konkretnego problemu, wypracowanie rozwiązania go w postaci algorytmu, dostosowanie algorytmu do możliwości jego wdrożenia (np. parametrów komputera), przetłumaczenie algorytmu na odpowiedni język programistyczny (kodowanie) oraz weryfikację jego działa-

nia.

W trakcie wystąpień podkreślano również zmianę paradygmatu nauczania, w którym uczeń staje się twórcą, nauczyciel – przewodnikiem, mentorem, a szkoła – środowiskiem uczenia się.

Spotkanie w Starostwie Powiatowym w Sokółce organizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Dąbrowie Białostockiej zostało rozszerzone o występ uczniów z Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Różanymstoku. Instruktor - Wioletta Woronowicz-Lingo, wykorzystuje do pracy z młodzieżą elementy pedagogiki cyrku. O korzyściach, jakie płyną dla uczniów z jej stosowania (z uwagi na fakt, iż ruch jest nieodłączną częścią uczenia się i myślenia) oraz o kompetencjach kluczowych, które można kształcić, wykorzystując założenia pedagogiki cyrku, dyrektorzy szkół przekonali się naocznie.

W odróżnieniu od profesjonalnej sceny w pedagogice cyrku chodzi bardziej o zabawową, hobbystyczną sztukę ruchu i występowanie przed innymi. Zabawa w cyrk znosi bariery, podziały i hierarchię pomiędzy uczestniczącymi w zajęciach. To potężne narzędzie w integracji grupy. Jest aktywnością, która rozwija zaufanie i komunikację z innymi oraz daje radość z uczenia się.

Prawidłowa i skuteczna realizacja zadań szkoły uwarunkowana jest dobrym przygotowaniem nauczycieli, świadomych korzyści edukacyjnych z kształcenia u uczniów umiejętności koniecznych do uzyskania kompetencji kluczowych, dlatego Centrum Edukacji Nauczycieli oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne w swojej ofercie

szkoleniowej proponują wspieranie szkół i placówek w tym zakresie, a konferencje były okazją do nawiązania współpracy pomiędzy tymi instytucjami.

Dyrektorzy szkół i placówek oświatowych uczestniczący w konferencjach przekonali się, że aby kształcić do przyszłości, należy nauczyć się myśleć abstrakcyjnie, odejść od wcześniej poznanych schematów i zawsze szukać lepszego rozwiązania zgodnie z mottem: „do it better”.

Cykl zrealizowanych konferencji zaowocował szkoleniami rad pedagogicznych w obszarze kształcenia kompetencji kluczowych u uczniów prowadzonych przez konsultantów Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku w szkołach województwa podlaskiego na różnych etapach edukacyjnych.

Opracowanie:

Danuta Sutkowska
starszy wizytator
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Ewa Ściana
Dyrektor Centrum Edukacji
Nauczycieli
w Białymstoku

Elżbieta Chraślowska
konsultant CEN
w Białymstoku

Katarzyna Gagan
konsultant CEN
w Białymstoku

Anna Krawczuk
konsultant CEN
w Białymstoku

Zaburzenia depresyjne u dzieci i młodzieży

Depresja, obecnie nazywana chorobą cywilizacyjną dotyka ok. 20% społeczeństwa, a co druga osoba z tej grupy doświadczy nawrotu. U chorych występuje obniżenie nastroju (wszechogarniający smutek), utrata zainteresowań działaniami, które wcześniej sprawiały przyjemność, brak energii, zmęczenie, problemy z pamięcią, koncentracją i snem (często wczesne wybudzanie się). Osobom w depresji towarzyszy myślenie depresyjne: pesymistyczne spostrzeżenie rzeczywistości i własnej przyszłości, zaniżenie samooceny, nadmiarowe poczucie winy i przekonanie o byciu niepotrzebnym, bezużytecznym. Bardzo często pojawiają się myśli o śmierci i samobójstwie, wówczas konieczna jest konsultacja z psychiatrą. Depresja nie minie samoistnie, nie pomogą powszechnie stosowane dobre rady bliskich: weź się w garść, weź się za robotę, to ci przejdzie. Depresja, jak każda choroba, wymaga leczenia, farmakoterapii i często psychoterapii.

W ostatnich latach obserwuje się zwiększone występowanie zaburzeń depresyjnych u dzieci i młodzieży, przy czym depresja w tej grupie często przybiera inną postać niż u osób dorosłych. Młodsze dzieci zaczynają skarżyć się na uporczywe dolegliwości somatyczne, np. bóle głowy, kołatanie serca, omdlenia, których przyczyn nie udaje się znaleźć, mimo wnikliwej diagnostyki medycznej. U nastolatków natomiast depresja może przejawiać się buntem wobec

rodziców, szkoły, mogą wystąpić zachowania agresywne i autoagresywne. Wielu rodziców wiąże to z wiekiem dorastania, burzą hormonalną, co jest prawdą, gdyż okres dojrzewania to niezwykle czas zmian, zarówno fizycznych, jak i psychicznych. Odczuwając smutek, przygnębienie i rozdrażnienie, nastolatek może zachowywać się odpychająco, a nawet wrogo wobec swoich opiekunów. Wówczas najbardziej potrzebuje on bliskości rodziców, rozmów, nazywania tego, co przeżywa, uznawania jego wątpliwości i dylematów. Dzieje się to często przy wsparciu psychologów i pedagogów szkolnych, czy też specjalistów pracujących w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Gdy objawy takie, jak zubożenie, apatia utrzymują się przez dłuższy czas i utrudniają dziecku codzienne funkcjonowanie w domu, w szkole, wśród rówieśników, warto wówczas rozważyć psychoterapię rodzinną i/lub indywidualną. Niepokojące są sytuacje, w których młoda osoba wycofuje się z życia rówieśniczego, pogrąża się w smutku, beznadziei, interesuje się tematyką śmierci i umierania, mówi o chęci zniknięcia. Czasem konieczna jest wizyta u psychiatry i włączenie leków.

W naszej codziennej pracy w poradni staramy się uświadomić rodzicom i opiekunom, że dolegliwości somatyczne i problemy wychowawcze, typu zaniedbywanie obowiązków szkolnych, rozdrażnienie, bunt są uwarunkowane emocjami dziecka. Często okazuje

się, że podłożem zmian w zachowaniu młodych ludzi są właśnie zaburzenia depresyjne i lękowe. W takich sytuacjach szczególne znaczenie dla zdrowienia dziecka ma zaangażowanie całej rodziny. Alarmujące statystyki dotyczące samobójstw wśród polskich dzieci skłaniają nas do podejmowania systematycznych działań mających na celu edukację nie tylko rodziców, ale i nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów zaburzeń depresyjnych oraz reagowania w sytuacji, kiedy dziecko zgłasza myśli rezygnacyjne. Prowadząc warsztaty, promujemy wartość zdrowia psychicznego. Podkreślamy, jak ważna jest autentyczna obecność rodzica w życiu dziecka. Chodzi o szczerze zainteresowanie jego sprawami, przeżyciami, towarzyszenie mu w rozwoju. Mówimy o tym, jak istotną rolę odgrywają więzi rodzinne. Dziecko, które czuje się kochane, akceptowane, wspierane przez bliskich, buduje pozytywny obraz siebie, łatwiej znosi krytykę i lepiej radzi sobie w sytuacjach trudnych, tym samym jest odporniejsze psychicznie, a ryzyko wystąpienia zaburzeń emocjonalnych zmniejsza się.

Sylwia Czerech
psycholog

Anna Świderek
pedagog

**Poradnia
Psychologiczno-
-Pedagogiczna
w Mońkach**

Jak harcerstwo wychowuje? 30 lat ZHR w Suwałkach

Rok 2019 upływa w Polsce pod znakiem świętowania wielkich historycznych rocznic. 4 czerwca 2019 r. mija 30 lat od pierwszych wolnych wyborów, uważanych za początek procesu upadku komunizmu, a 1 września - 80 rocznica wybuchu II wojny światowej. Pośród licznych wydarzeń obchodzonych mniej lub bardziej uroczysto swoje szczególne miejsce zajmują te, w których żywo uczestniczyliśmy tworząc ich historię.

Powód do świętowania mają w 2019 roku harcerze Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Mija bowiem 30 lat od pamiętnego spotkania w Warszawie instruktorów z całej Polski i podjęcia decyzji o powołaniu nowej organizacji harcerskiej. W uchwale założycielskiej z 12 lutego 1989 r. sformułowano fundament, na którym wyrósł młody związek: *ZHR jest spadkobiercą tradycji ideowej polskiego harcerstwa od jego zarania, kontynuatorem zasad programowych, metodycznych i organizacyjnych istniejących w latach 1918-1939 ZHP; pragnie twórczo rozwijać dorobek niezależnych środowisk harcerskich po 1945 roku w ZHP i poza nim.* Konsekwencją tego było przyjęcie tekstu Prawa i Przyrzeczenia opartego na wersji z 1932 roku, uznanie etyki chrześcijańskiej i społecznej służby instruktorów jako podstawy wychowania oraz podział związku na dwie autonomiczne organizacje: Organizację Harcerek i Organizację Harcerzy. Trzeba było determinacji, a często i wielkiej odwagi, aby w tamtych dniach, kiedy nie było jeszcze wiadomo, jak potoczą się losy

naszej wolności, kiedy w wielu środowiskach trwał jeszcze mocno PRL, publicznie deklarować przystąpienie do nielegalnej organizacji, a później z zaangażowaniem prowadzić pracę wychowawczą na przekór wielu trudnościom.

Budowanie niezależnego harcerstwa w Suwałkach rozpoczęło się już we wrześniu 1988 roku. Inicjatorami założenia drużyn harcerskich sięgających korzeniami idei harcerstwa przedwojennego i harcerstwa Szarych Szeregów byli nauczyciele: Ryszard Żukowski, Bożena Pojawa oraz Salezjanie: ks. Zenon Jakuboszczak, ks. Wiesław Kania i kl. Piotr Głoskowski. Dzięki duchowemu i materialnemu wsparciu duszpasterzy parafii Matki Bożej Miłosierdzia (Salezjanów) powstało „Bractwo Wędrownicze”, które tworzyły dwie drużyny: 1 Suwalska Drużyna Harcerek „Rysy” i 1 Suwalska Drużyna Harcerzy.

Gdy w Warszawie podpisano uchwałę o zawiązaniu Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, kadra Bractwa podjęła decyzję o wstąpieniu drużyn do nowo powołanej organizacji. W dniu 1 kwietnia 1989 r. na założycielskim zjeździe w Sopocie suwalskie drużyny wstąpiły do ZHR. Nadrzędną jednostką dla Bractwa została Chorągiew Mazowiecka z siedzibą w Warszawie. Nie odstraszała nikogo ani odległość, ani trud budowania od zera. Nie było Internetu, poczty elektronicznej ani telefonii komórkowej. Wszyscy mocno wierzyli, że na kresach północno-wschodniej Polski może odradzać się idea

prawdziwego harcerstwa. W maju 1989 roku rozpoczęto starania o legalizację działalności ZHR jako stowarzyszenia, które zostały zwieńczone sukcesem dopiero 23 kwietnia 1990 r. po nowelizacji spornego artykułu ustawy o stowarzyszeniach. Do tego czasu ZHR działał jawnie choć nielegalnie. Bractwo rozwijało się bardzo dynamicznie. Dzieci i młodzież porywała idea i przygoda harcerska. Już rok później powołany został Suwalski Związek Drużyn Harcerek i Harcerzy, który tworzyło 7 drużyn, a w kolejnym roku przybyło następnych 5 jednostek (w tym dwie w Augustowie). W ten sposób środowisko spełniło wymagania powołania odrębnych jednostek Organizacji Harcerek i Organizacji Harcerzy.

12 lutego 1992 r. powołany został Suwalski Związek Drużyn Harcerek (od 30 maja 2012 roku Suwalski Hufiec Harcerek „Jaćwież”) oraz Suwalski Związek Drużyn Harcerzy „Kresy” (od 2010 r. suwalskie drużyny harcerzy należą do Podlaskiego Hufca Harcerzy „Matecznik”). Od tego momentu jednostki podjęły działalność w obu pionach, ściśle jednak ze sobą współpracując.

Dorobek 30 lat harcerskiej służby środowiska jest imponujący, zarówno w wymiarze indywidualnym poszczególnych harcerek, harcerzy i ich rodzin, jak również społecznym. Do najciekawszych i najważniejszych długofalowych projektów realizowanych przez lata należą:

-współpraca ze skautami z Federation des Scouts Catholiques (Federacji Skautów Katolickich) w Petigny (Belgia) – wspólne obozy i projekty w kraju i w Belgii;

-współpraca ze skautkami z The Girls Guides Association z Southend on Sea (Wielka Brytania) – wspólne obozy w Polsce i „na wyspie”;

-reprezentowanie Polski na Światowym Zlocie Skautowym Essex International Jamboree w Wielkiej Brytanii w 1996 r.;

-współpraca z ZHP na Litwie – wsparcie drużyn polskich w kształceniu kadry;

-organizacja licznych akcji charytatywnych m. in. prowadzenie darmowej stołówki dla potrzebujących, akcja „Suwalczanie Powodzianom”, „Suwalczanie dzieciom Afryki”, wsparcie Domów Dziecka na Litwie;

-aktywny udział w inicjatywach ogólnopolskich m. in. „Paczka na wschód”, Dzień Papieski;

-Harcerska Biała Służba podczas pielgrzymek Jana Pawła II do Ojczyzny (1991 – Łomża i Świątowe Dni Młodzieży w Częstochowie), 1995 - Skoczów i Żywiec, 1997 – Poznań, 1999 – Ełk, 2002 – Kraków), Pielgrzymki Benedykta XVI do Polski (2006 - Kraków, Warszawa) oraz Pielgrzymki Franciszka do Polski podczas Świątowych Dni Młodzieży (2016 - Kraków);

-współpraca z młodzieżowymi organizacjami w naszym mieście w zakresie organizacji Młodzieżo-

wego Marszu Niepodległości (od 2011 r.);

-aktywna współpraca ze Związkiem Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej (od 2014 r.), w ramach której organizowany jest Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych - Niezlomnych Bohaterów (od 2014 r.-inicjator pierwszych uroczystości tego wydarzenia w Suwałkach), uroczystości upamiętniające Ofiary Obławy Augustowskiej (Odsłonięcie epitafium Obławy Augustowskiej na Jasnej Górze, Konferencja naukowa na Zamku Królewskim w Warszawie - misteria patriotyczno-religijne oraz coroczne uroczystości w Suwałkach i Gibach);

-odsłonięcie Muralu Mariana Piarkarskiego - 11 września 2015 r. (fundusze pozyskane z Fundacji Banku Zachodniego WBK - obecnie Santander Bank Polska);

-współpraca z Aresztem Śledczym w Suwałkach - (od 2016 roku - wykonanie przez jednego z osadzonych komiksu o Marianie Piarkarskim ps. „Ryś”, wsparcie w działaniach wychowania patriotycznego);

-współpraca z Lasami Państwowymi - Nadleśnictwo Suwałki (od 2017 r. - organizacja co roku Suwałskiego Historycznego Biegu na Orientację im. Anieli Wysockiej na terenie leśnym);

-organizacja wypoczynku letniego i zimowego (wszystkie drużyny wyjeżdżają każdego roku na obozy i zimowiska);

-realizacja projektu „Wiklina”, „Liść Dębu” – kształcenie kadry

zastępowych;

-realizacja projektu „Gniazdo”, „Prochownia” - kształcenie kadry drużynowych;

-realizacja projektów „Horyzont”, „Kalejdoskop”, „Prochownia” – kształcenie kadry instruktorek i instruktorów;

-udział w uroczystościach religijnych i patriotycznych w Suwałkach, Ełku, Białymstoku.

W Suwałkach działa obecnie 5 drużyn harcerek i jedna gromada zuchów Suwałskiego Hufca Harcerek „Jaćwież” oraz jedna drużyna harcerzy Podlaskiego Hufca Harcerzy „Matecznik”. Służbę instruktorską społecznie pełni 12 instruktorek i instruktorów i 9 drużynowych przygotowujących się do pracy wychowawczej.

Harcerstwo dzięki udoskonalanej przez niespełna 100 lat metodzie harcerskiej oraz aktualizowanemu programowi wciąż staje się atrakcyjną i skuteczną propozycją wychowawczą skierowaną do dzieci i młodzieży. Ruch harcerski, istniejący w Polsce od 1910 roku wytworzył jeden z najciekawszych systemów wychowawczych. W roku 1911 Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” tak oceniło wartości wychowawcze skautingu: *Skauting to system wychowawczy, mający na celu wykuwanie najlepszych charakterów w wieku, gdzie grunt po temu najpodatniejszy.* Wniosła idea, spójna i atrakcyjna metoda może wzbogacić programy zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży w naszych szkołach. Mając do dyspozycji nie tylko ciekawe, ale przez lata doświadczeń

sprawdzone i skuteczne formy pracy z grupą młodzieży, oferowane przez harcerstwo polskie i światowy skauting, można z powodzeniem konstruować programy zajęć, których osią jest zmiana społecznego funkcjonowania młodych ludzi. Metodyka harcerska może stać się podpowiedzią dla wycho-

wawców pracujących z młodzieżą, proponując nie tylko bogactwo rozwiązań metodycznych, ale przede wszystkim filozofię patrzenia na młodego człowieka i proces jego rozwoju. Zachęcam do sięgania po tę wielką spuściznę polskiego harcerstwa, które wydało chlubne owoce, szczególnie podczas II woj-

ny światowej i wciąż wyznacza kierunek ludziom młodym poszukującym swojego miejsca w świecie.

Bożena Pojawa
instruktorka ZHR,
nauczycielka religii
w Szkole Podstawowej nr 10
w Suwałkach

Działalność Szkolnej Kasy Oszczędności w Lemanie

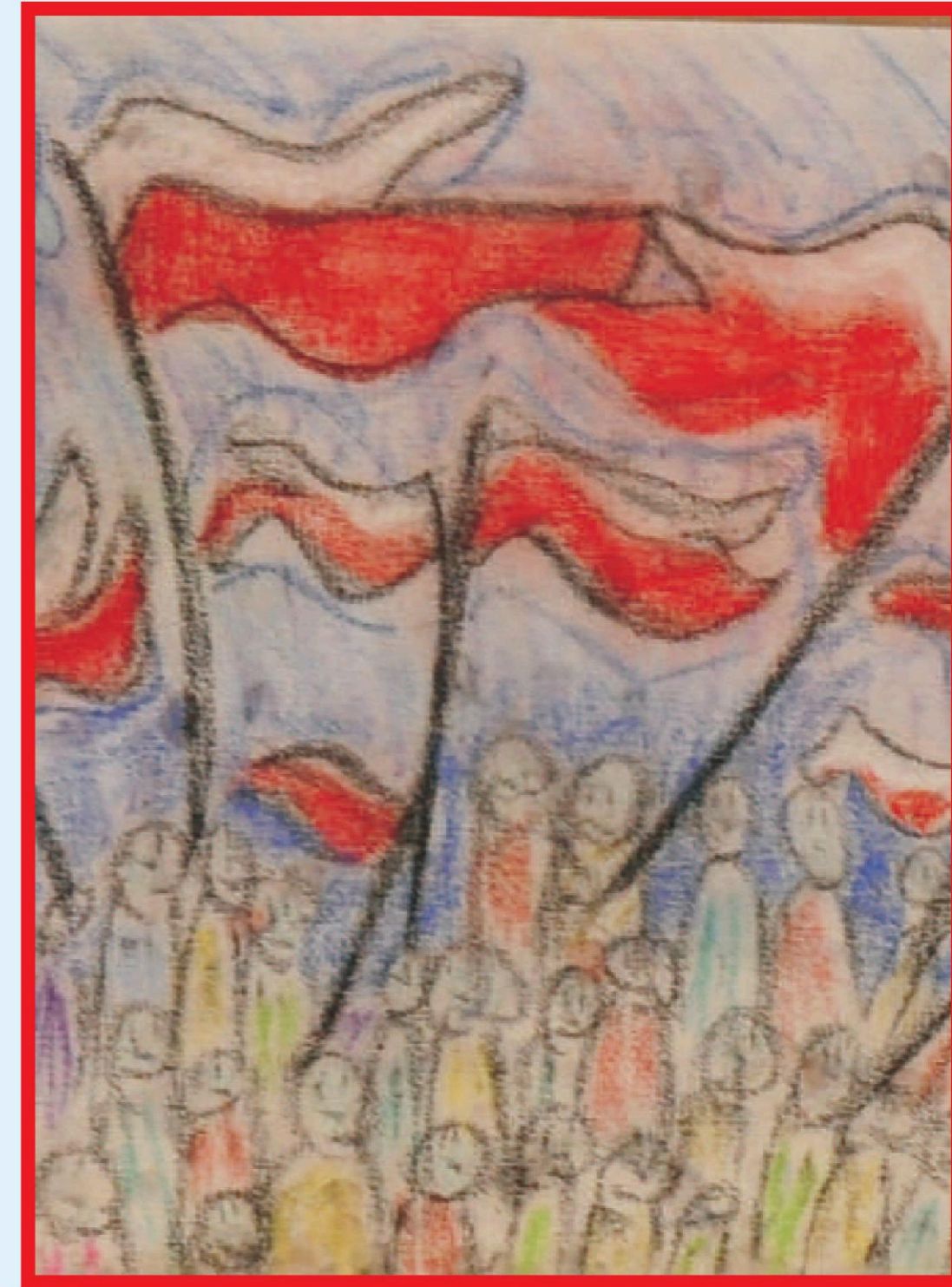
Nawyki w zakresie finansów i przedsiębiorczości są kształtowane w dzieciach już od najmłodszych lat. Obserwując dorosłych, poznają podstawy finansów.

Szkolna Kasa Oszczędności od lat prowadzi działalność skierowaną na pozyskiwanie dodatkowych

środków na rzecz szkoły, promując ją jednocześnie w lokalnym i szerszym środowisku. Jedną z wielu form działalności w tym zakresie jest wykonywanie tradycyjnych kurpiowskich palm z kolorowej bibuły. Praca nad nimi rozpoczyna się już od początku roku szkolnego.

Do tej wymagającej cierpliwości i zdolności artystycznych pracy zaangażowani są wszyscy chętni z inicjatywą twórczą. Efekty podziwia parafialna społeczność kościoła pod wezwaniem św. Rocha w Lemanie. Dzięki współpracy z naszym księdzem proboszczem każdego

roku przed Niedzielą Palmową odbywa się tam kiermasz wiosenny, na którym można nabyć tradycyjną kurpiowską palmę. Pozyskane środki przeznaczone są na cele szkolne. W bieżącym roku szkolnym z naszych oszczędności zakupiono meble do sal lekcyjnych.

Pielęgnując i propagując kurpiowską sztukę ludową, uczymy dzieci przedsiębiorczości i miłości do naszej Małej Ojczyzny – Kurpiowszczyzny. Serdecznie dziękujemy wszystkim zaangażowanym w akcję.

**Elżbieta Malczyk,
Teresa Czyż
opiekunki SKO**

POWER szansą na zdobycie nowych doświadczeń

W dobie postępującego procesu globalizacji państwa członkowskie UE, takie jak Polska, kładą nacisk na dynamiczny rozwój kluczowych kompetencji swoich obywateli, podnosząc ich wiedzę, umie-

jętności oraz kwalifikacje zawodowe.

Większość z nas kojarzy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) z projektami miękkimi dotyczącymi podno-

szczenia kwalifikacji osób bezrobotnych, przekwalifikowaniem osób poszukujących pracy, czy też projektami służącymi podnoszeniu kompetencji kluczowych. Tymczasem POWER pod auspicjami Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, działając na zasadach Erasmus+ stworzył bogatą ofertę dla różnych obszarów edukacji. Nasza kadra skorzystała z mobilności nauczycieli w ramach tego programu.

Siedemnastu pracowników Szkoły Podstawowej nr 2 im. Władysława Jagiełły w Hajnówce wykorzystało swój czas wolny na podniesienie własnych kwalifikacji. Podczas ferii zimowych w dniach 21-25.01.2019 r. uczestniczyliśmy w projekcie pt. "Mobilność kadry ze SP2 w Hajnówce" realizowanym w ramach projektu "Ponadnaro-

dowa mobilność kadry edukacji szkolnej ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na zasadach programu Erasmus+, sektor Edukacja szkolna", w ramach którego odbyliśmy wizytę na Malcie. Podczas wyjazdu nauczyciele korzystali z formy doskonalenia zawodowego w postaci kursów. Tego typu wyjazd miał na celu podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia oraz podwyższenie kompetencji kadry.

Realizację projektu poprzedziło złożenie wniosku do FRSE. Zebrałiśmy chętnych nauczycieli do udziału w projekcie, a p. Anna Maria Bowtruczuk zgodziła się być jego koordynatorem. Dzięki niej na bieżąco otrzymywaliśmy informacje o kolejnych etapach projektu. Dopiero po otrzymaniu pozytywnej oceny złożonego przez nas wniosku ruszyły przygotowania, w tym takie kwestie formalne jak podpisywanie umów i porozumień, gromadzenie dokumentów, etc. Przed wyjazdem nasza kadra odbyła cykl szkoleń w ramach tzw. przygotowania pedagogiczno-kulturowo-językowego, których celem było m.in.

podniesienie kompetencji językowych i społecznych. Zajęcia realizowane były w małych grupach, podobnie jak mobilność, tj. uczestnictwo w kursach. Każda z grup uczestniczyła w innym kursie, tak by osiągnąć efekt synergii i zapewnić jak najbardziej efektywną wymianę doświadczeń. Tematy kursów były następujące:

- Trudności w uczeniu się;
- Nauczanie wielokulturowe;
- Kreatywność i innowacyjność w nauczaniu i uczeniu.

Osoby uczestniczące w kursach na Malcie pozyskały praktyczne doświadczenie zawodowe w środowisku międzynarodowym. Zapoznały się z kulturą, odmiennymi zwyczajami, poszerzając swoje horyzonty oraz poznając nowoczesne systemy działania placówek edukacyjnych w tym kraju. Kluczowym jednak aspektem, a tym samym efektem naszego projektu jest wiedza i umiejętności, które nabyliśmy w obszarach tematycznych kursów. Dzięki uprzejmości partnera i jednocześnie organizatora kursów, tj. Paragon Europe w czasie wolnym od zajęć mieliśmy możli-

wość odbycia nieformalnych wizyt w kilku maltańskich placówkach edukacyjnych. A były to: San Andrea School, Maria Regina College Mosta Primary, Maria Regina College Naxxar Primary School, St. Pauls Missionary College, St. Nicholas College, Mgarr Primary School. Malta to kraj ludzi życzliwych, kulturalnych i otwartych na innych. Najbardziej spodobały nam się uśmiechnięte twarze dzieci różnego pochodzenia. Po rozmowach z trenerami prowadzącymi kursy, przedstawicielami partnera, dyrektorami i nauczycielami szkół dowiedzieliśmy się, jak bardzo wielokulturowy jest to kraj, jak wiele narodowości uczniów jest w jednej szkole (Hiszpanie, Włosi, Wenezuelczycy, Francuzi, Japończycy, a także Polacy). Wszyscy traktują siebie z szacunkiem, są otwarci, chętni do dialogu i współpracy. Mieliśmy możliwość zaobserwowania ciekawych metod i technik nauczania. Oprócz zaplecza metodycznego mieliśmy przyjemność poznać nauczycieli, wymienić z nimi doświadczenia zawodowe, poznać ich charakter pracy, zarobki, zarówno w szkołach prywatnych jak i państwowych. Nauczyliśmy się i poszerzyliśmy zasób słownictwa z zakresu aktywności szkolnych, kultury maltańskiej i systemu edukacyjnego.

**Małgorzata Wiszniewska,
Joanna Kierdelewicz,
Anna Maria Bowtruczuk**
nauczycielki
Szkoły Podstawowej nr 2
im. Władysława Jagiełły
w Hajnówce

Dzień Nowych Technologii w Edukacji w Przedszkolu Publicznym nr 5 w Łomży

Dzień 21 marca już po raz drugi Ministerstwo Edukacji Narodowej ogłosiło Dniem Nowych Technologii w Edukacji. Głównym celem tego wydarzenia jest popularyzowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych podczas codziennej pracy z dzieckiem. Przedszkole Publiczne nr 5 w Łomży również postanowiło wziąć udział w tym projekcie. Ponieważ 21 marca obchodzimy również pierwszy dzień wiosny, postanowiliśmy połączyć oba te wydarzenia. Wykorzystując sprzęty TIK, staraliśmy się przywołać długo wyczekiwaną przez wszystkich porę roku. Od rana w każdej z grup przedszkolaki rozwiązywały wiosenne zadania:

maluszki wykorzystując tablety kolorowały oznaki wiosny, cztero-latki używając tablicy interaktywnej odgadywały wiosenne rebusy. W grupie pięcioletków zorganizowaliśmy konkurs plastyczny z wykorzystaniem tabletów pod hasłem: "Namaluję bez pędzla i farby - Wiosna". Za pomocą robota edukacyjnego Photon dzieci wyszukiwały w zakamarkach sali koperty z łamigłówkami. Zadaniem sześciolatków było rozwiązanie krzyżówki obrazkowo-literowej na tablicy interaktywnej, następnie drukowanie i układanie hasła. Wszystkie zadania przedszkolaki wykonały bez większych problemów. Ostatnim punktem tego niecodziennego

projektu było spotkanie z pracownikami Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży. Asystenci Wydziału Informatyki i Nauk o Żywności – Artur Arciszewski i Mateusz Zalewski przedstawili dzieciom krótką lekcję kodowania oraz zaprezentowali możliwości drukarki 3D. Przedszkolaki na bieżąco mogły obserwować etapy powstawania różnych trójwymiarowych wydruków. Największe zainteresowanie wzbudził jednak robot Andrzej, który wchodził z dziećmi w różne interakcje – witał się, wykonywał pompki i inne akrobacje. Wszystko to przy użyciu tylko dwóch klawiszy na konsoli.

W tym dniu dzieci miały dostęp do wszystkich sprzętów TIK znajdujących się w bazie przedszkola. Staraliśmy się wykorzystać je w pełni, uświadamiając dzieciakom, że nowoczesne technologie to nie tylko świetna zabawa, ale także ogrom ułatwień w codziennych sytuacjach. Kolejny Dzień Nowych Technologii w Edukacji już za rok, ale przedszkolaki z „piąteczki” mają zamiar jak najczęściej korzystać z nowoczesnego sprzętu znajdującego się w naszej placówce.

Martyna Napiwodzka
nauczycielka
Przedszkola Publicznego nr 5
w Łomży

„Polskie łamańce językowe”, czyli obchody Europejskiego Dnia Logopedy

Marzec, to miesiąc obfitujący w ważne wydarzenia oświatowe. Jednym z nich jest Europejski Dzień Logopedy, obchodzony 6 marca we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Podkreślenie wagi tego dnia ma niezwykle istotne znaczenie w kształtowaniu świadomości rodziców na temat prawidłowego rozwoju mowy dzieci, a także wskazania sytuacji, w których należy zasięgnąć opinii specjalisty.

Współpraca Szkoły Podstawowej nr 5 w Białymstoku i Przedszkola Samorządowego nr 22 w Białymstoku zaowocowała zorganizowaniem pierwszej edycji lokalnego konkursu recytatorskiego „Polskie łamańce językowe – Wiosno! Cieszę się, że jesteś!”. Jego głównym celem było krzewienie wiedzy wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat językowej poprawności wypowiedzi, dbałości o estetykę

i dokładność wymowy, a także inspirowanie do twórczej realizacji opracowanego wiersza. Nieodłącznym elementem przygotowań do konkursu była również współpraca z rodzicami, dotycząca doboru repertuaru dostosowanego do możliwości i rozwoju mowy dzieci.

W konkursie wzięło udział ponad 40 reprezentantów szkoły oraz przedszkola, którzy z pełnym zaangażowaniem, po sumiennych przygotowaniach, zaprezentowali przygotowane utwory przed jury, składającym się z logopedów, nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczyciela języka polskiego. Różnorodne wiersze oraz ich interpretacje sprawiły, że konkurs stał się wydarzeniem niezwykle radosnym i zaskakującym. Spoiwem łączącym występy była ich tematyka – wszystkie radośnie witały wiosnę.

Organizatorzy konkursu pragną

serdecznie podziękować wszystkim dzieciom i ich rodzicom za zaangażowanie i przygotowanie do konkursu. Pierwsza edycja „Polskich łamańców językowych” już za nami, jednak tak duże zainteresowanie nimi sprawia, że planowana jest kontynuacja wydarzenia w przyszłych latach. Cieszymy się, że nasze działania przyniosły zamierzony efekt – dumę z prezentowania poprawnej polszczyzny w jak najpiękniejszej oprawie.

Ewa Borowska
logopeda
Szkoły Podstawowej nr 5
im. Władysława Broniewskiego
w Białymstoku

Emilia Adamska
nauczyciel
Przedszkola
Samorządowego nr 22
w Białymstoku

Zespół Szkół Elektrycznych w Białymstoku – szkoły otwartych umysłów

Zespół Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku jest szkołą innowacyjną, wykorzystującą techniki informacyjno-komunikacyjne, edukację interaktywną, e-learning, podręczniki, platformę Moodle. Wdraża uczniów do szerokiego korzystania z programów informatycznych, przetwarzania danych, kształtowania kreatywności i przedsiębiorczości oraz powiązania nauki w szkole z nauką w zakładach pracy.

Naszym celem jest umiędzynarodowienie i wzmocnienie globalnego wymiaru szkoły, wpisującego się w Europejski Plan Rozwoju Szkoły. Chcielibyśmy zaangażować jak największą liczbę uczniów i nauczycieli w działania europejskie, poszerzające ich kompetencje międzykulturowe oraz kształtujące wśród nich otwartą postawę europejską. Jesteśmy otwarci na świat, dialog, kontakty i współpracę międzynarodową oraz na internacjonalizację edukacji.

Dostrzegając potrzeby rynku pracy, modernizujemy ofertę edukacyjną szkoły. Podnosimy atrakcyjność naszej placówki, kontynuując nawiązaną w ubiegłych latach współpracę międzynarodową i promując mobilność naszych uczniów na europejskim rynku pracy. Wdrażamy innowacyjne rozwiązania edukacyjne do podnoszenia kwalifikacji zawodowych uczniów i nauczycieli.

W latach 2017-2019 realizujemy dwa projekty, współfinansowane z programu Erasmus+. Pierwszy z nich skierowany jest do młodzieży kształcącej się w ZSE. Celem projektu „Technicy i nauczyciele ZSE na arenie międzynarodowej” jest wsparcie 42 uczniów klas kształcących się w zawodach: technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik teleinformatyk oraz technik cyfrowych

procesów graficznych w procesie nabywania i praktycznego wykorzystania dotychczas zdobytych kompetencji zawodowych. W ramach projektu uczniowie zdobyli doświadczenie w nowoczesnych przedsiębiorstwach branżowych podczas dwutygodniowych praktyk zawodowych w Portugalii i Hiszpanii. Praktyki te były realizowane w ramach obowiązkowych czterotygodniowych praktyk zawodowych w klasach trzecich technikum.

Udział w stażu został udokumentowany certyfikatem Europass-Mobilność, Europass-CV, Europass-Paszport Językowy, certyfikatem otrzymanym od zagranicznej organizacji przyjmującej oraz certyfikatem ze szkoły, potwierdzającym odbycie praktyk. Podczas mobilności uczniowie uzupełniali dzienniczki praktyk. W projekcie wykorzystany został także Europejski System Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (ECVET – system akumulowania i przenoszenia osiągnięć); każdy z uczestników otrzymał Indywidualny Wykaz Osiągnięć – ECVET.

Koncepcja projektu zakładała doskonalenie znajomości języków

obcych (hiszpańskiego lub portugalskiego) oraz posługiwanie się językiem angielskim zawodowym. Praktyki zawodowe w miejscu pracy, łączące teorię z praktyką, wpłynęły na uwolnienie potencjału zawodowego uczniów, wykształciły zdolności organizacyjne oraz umiejętności interpersonalne. Dzięki temu w przyszłości absolwenci naszej szkoły łatwiej wkroczą na rynek pracy.

Uczniowie w swoich komentarzach wyrażają zadowolenie i poczucie dobrze wykorzystanego czasu. Konrad z kl. IV wspomina: *Jadąc na praktyki zawodowe, spodziewałem się wysokiego poziomu zarówno części turystycznej, jak i części praktyk zawodowych. Nie zawiodłem się. Miałem okazję wykonywać pomiary w instalacjach elektrycznych, remontować instalację elektryczną starego typu, szukać usterek w rozdzielnicach elektrycznych oraz wymieniać oprawy świetlne na nowoczesne, energooszczędne lampy LED. Dzięki wykonywaniu tych czynności mam pewność, że kończąc technikum, jestem przygotowany do rozpoczęcia pracy w zawodzie. Odwiedziłem wiele pięknych miejsc, jednocześnie poznając wyjątkową*

kulturę Hiszpanii. Podsumowując moje doświadczenie oraz wiedzę zdobytą w trakcie przygotowań oraz pobytu w Hiszpanii, jestem bardzo zadowolony z udziału w tym projekcie. Mam nadzieję wrócić kiedyś do tego wspaniałego państwa.

W ramach kolejnego projektu „ZSE – Szkoła otwartych umysłów”, w programie Erasmus+ (Akcja Mobilność kadry edukacji szkolnej w sektorze Edukacja Szkolna), nauczyciele przedmiotów zawodowych z Zespołu Szkół Elektrycznych w Białymstoku mieli możliwość poszerzania swoich kompetencji. Ośmiu pedagogów uczestniczyło w tygodniowych szkoleniach podnoszących kwalifikacje. Odbyły się one w Portugalii. Tematyka szkoleń dotyczyła w jednej grupie języka programowania Python, natomiast w drugiej – platformy Moodle i odwróconego nauczania. Zdobyte doświadczenie i nabyte kompetencje pracowników naszej szkoły poszerzają ofertę edukacyjną placówki.

Udział kadry nauczycielskiej w szkoleniach miał na celu podniesienie i udoskonalenie umiejętności sprawnego wykorzystania technologii informacyjnej i komunikacyjnej (ICT), poszukiwanie i wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania w nauce przedmiotów zawodowych oraz wzbogacenie wiedzy merytorycznej uczest-

ników projektu. Wykorzystanie przyswojonych narzędzi i metod ICT przyczynia się do lepszego włączenia wszystkich uczniów w efektywną pracę dydaktyczną. Nauka języka programowania Python oraz stosowanie narzędzi tego języka pozwala na podniesienie poziomu zdawalności matury wśród uczniów. Wiedza nabyta w ramach szkoleń umożliwia naszym nauczycielom odświeżenie i uzupełnienie umiejętności pracy i tworzenia kursów e-learningowych na platformie Moodle w stopniu pozwalającym na codzienne i systematyczne wykorzystywanie tego narzędzia w pracy z uczniem oraz poznawanie metod pracy z uczniem w odwróconym nauczaniu.

Współczesny rynek pracy wymaga od młodzieży umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy zawodowej. W celu wdrożenia młodych osób do samodzielnej nauki i zdobywania wiedzy potrzebna jest modyfikacja stosowanych metod nauczania. Jedną z nich, służącą do osiągnięcia powyższego celu, jest tzw. metoda odwróconego nauczania. Zrywa ona z ideą tradycyjnego nauczania, gdzie nauczyciel prowadzi wykład, a uczniowie muszą z niego jak najwięcej zapamiętać. Odwrócone nauczanie polega na tym, że uczniowie korzystają z różnych możliwości poznania teorii, by później o niej dyskutować

podczas zajęć lekcyjnych.

Projekt promuje ideę uczenia się przez całe życie, poprawia jakość i skuteczność oferowanego kształcenia. Nabyta wiedza i doświadczenie w międzynarodowym środowisku wpływają na profesjonalizm kadry i nadają nauczaniu wymiar europejski. Mobilność nauczycieli motywuje ich do samodoskonalenia i rozwijania własnych umiejętności, włączania nowych metod pracy oraz do podnoszenia poziomu znajomości języka angielskiego.

Program Erasmus+ uczy i jednocześnie jest wspaniałą przygodą. Wyjazdy, odbywające się w jego ramach, poszerzają horyzonty uczestników, aktywizują, wzbudzają refleksję, integrują i są niezapomnianym przeżyciem, do którego chętnie się wraca.

Dzięki nim młodzi ludzie wzmacniają umiejętności zawodowe, nabywają kompetencje niezbędne do rozwoju osobistego, społecznego, kulturowego i do przyszłego zatrudnienia, zwiększają swobodę wypowiedzi w języku angielskim, a także poszerzają zakres słownictwa w tym języku. Udział w zagranicznych praktykach zawodowych pozwala młodzieży zweryfikować słuszność wyboru branży kształcenia.

Nauczyciele natomiast, po odbytych szkoleniach, wyposażeni są w nowatorskie metody nauczania, sprawniej posługują się nowoczesnymi technologiami cyfrowymi. Są bardziej kreatywni, otwarci, zmotywowani i zainspirowani do dalszej pracy z uczniami. Udział kadry pedagogicznej w zagranicznych szkoleniach jest ogromną szansą na rozwój zawodowy, przekładający się na jakość pracy szkoły.

Magdalena Szeligowska
koordynator projektów
Zespół Szkół Elektrycznych
im. prof. Janusza
Groszkowskiego
w Białymstoku

Uczniowie Zespołu Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku – „Sprawni w zawodzie”

W odbywającym się w dniach 14-15.03.2019 r. w Oświęcimiu VII Ogólnopolskim Konkursie „Sprawny w zawodzie” – stolarz i technik technologii drewna, uczniowie kierunku branży drzewnej ZST stanęli na podium. W kategorii "stolarz" trzecie miejsce zajął Mateusz Okurowski, uczeń klasy 3 Branżowej Szkoły I stopnia, natomiast w kategorii "technik technologii drewna" drugie miejsce zajął Mateusz Leoniuk uczeń klasy 4 Technikum Zawodowego. Udział w konkursie stanowi potwierdzenie nie tylko jakości kształcenia zawodowego prowadzonego przez szkołę, ale także zaangażowania i pasji, z jaką uczniowie realizują to kształcenie.

Konkurs przebiegał w dwóch etapach. W części teoretycznej uc-

niowie rozwiązywali test wyboru składający się z kilkudziesięciu zadań. W części praktycznej uczniowie mieli do wykonania siedem zadań, na które składało się: wykonanie za pomocą obróbki ręcznej elementu z drewna litego zgodnie z otrzymanym rysunkiem, ułożenie zestawu frezów w celu otrzymania profilu zgodnego z otrzymanym rysunkiem, wykonanie cięcia na pilarsce uciosowej zgodnie z dokumentacją rysunkową, zmontowanie połączenia na zawiasy puszkowe, rozwiązanie ćwiczenia polegającego na wykazaniu się umiejętnościami rozpoznawania gatunków drewna oraz rodzaju narzędzia i materiału drzewnego, wykonanie obliczeń technologicznych, wykazanie się znajomością dokumentacji tworzenia rysunków technicznych, ułożenie mozaiki według

wzoru – ćwiczenie to było zadaniem ułożonym i nadzorowanym przez przedstawicieli Stowarzyszenia „Parkieciarzy Polskich”.

Udział uczniów w tego typu konkursach jest świetną okazją do promocji zawodu stolarza i technika technologii drewna, nawiązania współpracy i wymiany doświadczeń między uczniami i nauczycielami zawodu z innych szkół z całej Polski.

Wybór szkoły zawodowej to strzał w dziesiątkę. Zawód np. stolarza czy technika technologii drewna wpisuje się w potrzeby lokalnego i europejskiego rynku pracy. Gwarantuje zatrudnienie wszystkim, ponieważ dobry zawód to pewna przyszłość.

Patronat nad konkursem objęli między innymi: Kancelaria Rady Ministrów, która ufundowała laureatom wieczne pióro z autografem premiera RP, Małopolski Kurator Oświaty, SGGW w Warszawie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu. Zwycięzcy i osoby wyróżnione otrzymały liczne i cenne nagrody, które ufundowali przedstawiciele wiodących firm związanych z branżą drzewną.

Agata Forfa
nauczyciel języka polskiego
Andrzej Wiszowaty
nauczyciel zawodu
Zespołu Szkół Technicznych
im. gen. Władysława Andersa
w Białymstoku

Kształcenie zawodowe – zmiany od 1 września 2019 r.

Reforma szkolnictwa zawodowego wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 2019/2020. Zmiany, które wejdą w życie od 1 września 2019 r. obejmują wszystkie obszary kształcenia zawodowego, m.in. klasyfikację zawodów, wyboru zawodu, w którym będzie kształciła szkoła, likwidację centrów kształcenia praktycznego i ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, obowiązkowego egzaminu zawodowego dla uczniów, wprowadzenia staży uczniowskich, a także nowych zasad finansowania kształcenia zawodowego. Na poziomie nowelizacji zdefiniowano także kształcenie w formie dziennej, stacjonarnej i zaocznej oraz wprowadzono nowe określenia – dyplom zawodowy i certyfikat kwalifikacji zawodowej.

Na dotychczasowym poziomie pozostaje struktura kształcenia zawodowego, modyfikacji podlega jednak organizacja szkół policealnych i branżowych szkół II stopnia. W szkołach policealnych odstąpiono od podziału na szkoły dla młodzieży i dla dorosłych. Kształcenie, zgodnie z art. 18 ust. 2a ustawy Prawo oświatowe będzie mogło odbywać się w formie dziennej, stacjonarnej lub zaocznej. Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie słuchaczy szkół policealnych będzie podobne jak dla słuchaczy szkół dla dorosłych, w związku z tym uległ zmianie art. 3a ustawy o systemie oświaty. Absolwenci szkół policealnych po zdaniu egzaminów zawodowych otrzymają dyplom zawodowy potwierdzający nadanie kwalifikacji na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji (zmieniono art. 8 pkt 7a ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji).

Głównym celem proponowanych rozwiązań jest odbudowa prestiżu kształcenia zawodowego w Polsce, przez poprawę jakości i efektywności kształcenia w szkołach i placówkach. Ustawa wejdzie w życie 1 września 2019 r., z wyjątkiem niektórych przepisów, które zaczną obowiązywać w innych terminach.

Jeśli w poniższym tekście mowa będzie o ustawie bez bliższego określenia należy przez to rozumieć ustawę z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 2245).

Stale monitorowanie rynku pracy.

Prognoza zapotrzebowania na zawody stanowi syntetyczne i strategiczne ujęcie

różnych źródeł opisujących zachowania na rynku pracy z perspektywy polityki oświatowej. Do stworzenia prognozy wykorzystano zasoby danych źródłowych charakteryzujących stronę podaży i popytu na rynku pracy, a także innych badań i opracowań osadzonych w problematyce diagnostyki oraz prognozowania zatrudnienia i zapotrzebowania na pracę w konkretnych zawodach. Celem prognozy jest dostarczenie przesłanek do kształtowania oferty szkolnictwa branżowego adekwatnie do potrzeb zarówno krajowego, jak i wojewódzkiego rynku pracy.

Prognozę minister właściwy do spraw oświaty i wychowania ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do 1 lutego danego roku. W 2019 r. minister właściwy do spraw oświaty i wychowania ogłasza prognozę nie później niż do 31 marca 2019 r. W dniu 28 marca 2019 r. zostało opublikowane obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. 2019, poz.276)

Prognoza będzie kluczowym narzędziem w nowym sposobie finansowania kształcenia zawodowego. W oparciu o nią każdego roku nastąpi podział środków subwencji oświatowej przeznaczonych na szkolnictwo branżowe. Szkoły kształcące w zawodach, na które zgodnie z prognozą jest wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy będą otrzymywały zwiększoną subwencję oświatową.

Nowy model finansowania kształcenia zawodowego.

Od 1 stycznia 2019 r. wdrażany jest nowy system finansowania, który przewiduje podział subwencji oświatowej z uwzględnieniem kosztów kształcenia w zawodzie, efektywności kształcenia, rzeczywistego zapotrzebowania na pracowników w danym zawodzie na rynku pracy.

W zakresie kosztochłonności kształcenia pozostawiono podział zawodów na cztery grupy:

-niski koszt kształcenia (waga P₁₆, wartość wagi 0,23);

-średni koszt kształcenia (waga P₁₅, wartość wagi 0,29);

-wyższy koszt kształcenia (waga P₁₄, wartość wagi 0,35);

-najdroższy koszt kształcenia (waga P₁₃, wartość wagi 0,40).

Ponadto, w wyniku analizy kosztochłonności zmniejszono finansowanie uczniów kształcących się w szkołach policealnych, m.in. w zawodach: technik rachunkowości, technik ochrony fizycznej osób i mienia, opiekunka środowiskowa. Zmniejszenie wagi nastąpi z wartości 0,23 do 0,10.

W rozporządzeniu w sprawie sposobu podziału subwencji ogólnej (...) w roku 2018 wprowadzono zmianę uwzględniającą efektywność kształcenia wprowadzono „subwencję za efekt” – dokonano zmiany w wagach dla uczniów liceów ogólnokształcących dla dorosłych, szkół policealnych, kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Dodano nową wagę, o wartości 0,165, za zdany egzamin dla uczniów liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości, dla uczniów szkół policealnych, którzy uzyskali dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe oraz dla uczestników kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych przez szkoły lub placówki (z wyłączeniem uczestników kursów prowadzonych przez placówki prowadzone przez osoby prawne inne niż jst), którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji.

Szkoły kształcące w zawodach, na które zgodnie z prognozą jest wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, będą otrzymywały zwiększoną subwencję oświatową.

Uwzględnianie prognozy zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy przy podziale subwencji co roku dotyczyć będzie wyłącznie uczniów klas I. Wprowadzono dwie nowe wagi:

-P₁₉ o wartości 0,20, obejmuje ona 19 zawodów, m.in. elektryk, kierowca mechanik, mechatronik, technik elektronik, murarz-tylnik, technik elektryk, technik mechanik, technik informatyk.

-P₂₀ o wartości 0,08 dla młodocianych pracowników klas I branżowych szkół I stopnia

Uczniowie klas I, którzy rozpoczynali kształcenie w zawodzie deficytowym będą do końca kształcenia traktowani przy podziale subwencji jako uczniowie kształcący się w zawodzie, na który występuje zwiększone zapotrzebowanie, nawet w przypadku zmiany ww. prognozy

w kolejnych latach i wyłączenia tego zawodu z listy.

W ramach nowych regulacji dotyczących finansowania branżowego wprowadzono również nową wagę (P₂₁) dla uczniów kształcących się w zawodach kierowca mechanik lub technik transportu drogowego, w związku z koniecznością przeprowadzenia badań psychologicznych kandydatom do kształcenia.

Na podstawie prognozy zostanie również zwiększone do 10 000 zł dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników w zawodach, na które występuje szczególne zapotrzebowanie na rynku pracy.

Zgodnie z art. 144 ust. 1 ustawy prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego po raz pierwszy zostanie uwzględniona w podziale części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na 2020 r. przy różnicowaniu kwot ustalanych na uczniów objętych kształceniem zawodowym.

W celu dodatkowego wsparcia kształcenia zawodowego wprowadzono zmiany w przepisach podatkowych, które stworzyły preferencje podatkowe dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi (art. 9 ustawy) lub osobami prawnymi (art. 10 ustawy). Będą oni mieli możliwość odliczenia od dochodu (będącego podstawą obliczania podatku) darowizn przekazywanych dla publicznych szkół prowadzących kształcenie zawodowe i placówek:

-w przypadku osób prawnych łącznie do wysokości nieprzekraczającej 10% dochodu,

-w przypadku osób fizycznych łącznie do wysokości nieprzekraczającej 6% dochodu.

Zmiana weszła w życie od 1 stycznia 2019 r.

Nowe zasady finansowania zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz.U. 2018 poz. 2446).

Obowiązkowa współpraca szkół z pracodawcami.

W ustawie znalazła odzwierciedlenie kluczowa rola pracodawców w kształceniu zawodowym. W art. 3 ustawy Prawo Oświatowe dodano ust. 1a, w którym określono, że system oświaty w zakresie kształcenia zawodowego wspierają także pracodawcy, organizacje pracodawców,

samorządy gospodarcze lub inne organizacje gospodarcze, stowarzyszenia lub samorządy zawodowe, sektorowe rady ds. kompetencji. Wprowadzono również przepis (w art. 68 ust. 7 ust. 7 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe) zobowiązujący dyrektora szkoły do nawiązania współpracy z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży lub z osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne, przed wprowadzeniem nowego zawodu do kształcenia w szkole. Współpraca ta, realizowana w ramach umowy lub porozumienia, obejmująca co najmniej jeden cykl kształcenia, może w szczególności, polegać na:

-tworzeniu klas patronackich;

-przygotowaniu propozycji programu nauczania zawodu;

-realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą;

-wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych;

-organizacji egzaminów zawodowych;

-doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych;

-realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego.

Ustawa nie dookreśla szczegółowo form współpracy pracodawcy ze szkołą, mając na celu uwzględnienie dotychczasowych praktyk w tym zakresie. Specyfika kształcenia zawodowego powoduje, że możliwy zakres współpracy powinien każdorazowo uwzględniać również specyfikę regionalnego i lokalnego rynku pracy. Stworzono również możliwość (w art. 69 ustawy Prawo oświatowe) uczestniczenia w zebraniach rady pedagogicznej, z głosem doradczym, przedstawicielom pracodawców, organizacji pracodawców, stowarzyszeń lub samorządów zawodowych oraz sektorowych rad do spraw kompetencji.

Obowiązek dla dyrektora szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe do nawiązania współpracy z pracodawcą będzie miał zastosowanie, zgodnie z art. 98 ustawy, w latach szkolnych 2019/2020 – 2021/2022 do szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach, a od roku szkolnego 2022/2023 i w kolejnych latach szkolnych do wszystkich szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Obowiązek współpracy szkoły z pracodawcami dotyczy również szkół nie-

publicznych prowadzących kształcenie zawodowe, stosownie do art. 172a ustawy Prawo oświatowe.

Dostosowanie oferty szkół do potrzeb rynku pracy.

W art. 68 ustawy Prawo oświatowe wprowadzono konieczność uzyskania opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Stosownie do art. 22 ust. 5c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2018, poz.1265) opinia wydana przez wojewódzką radę rynku pracy będzie ważna przez okres 5 lat. Potem będzie konieczność zasięgnięcia nowej opinii o zasadności dalszego kształcenia w zawodzie w danej szkole. Po upływie tego okresu ponowna opinia nie będzie wymagana w przypadku tego zawodu, który zostanie uznany za zawód ujęty w prognozie MEN, na który występuje zapotrzebowanie. Ponadto opinia ta nie będzie konieczna w zakresie uruchamiania oddziałów wielozawodowych w szkołach branżowych I stopnia oraz w przypadkach uruchamiania kształcenia w zawodzie pomocniczym, o ile szkoła będzie posiadać opinię o zasadności kształcenia w zawodzie dla którego istnieje odpowiedni zawód pomocniczy. Od opinii nie przysługuje odwołanie, co sprawia, że jest ona niewiążąca.

Warto zwrócić uwagę na przepisy przejściowe zawarte w art. 97 i art. 98 ustawy. Opinie wydane przez wojewódzkie rady rynku pracy oraz powiatowe rady rynku pracy, wydane przed dniem 1 stycznia 2019 r. zachowują moc do dnia 31 sierpnia 2022 r. Ponadto opinia ta nie jest wymagana, oprócz przypadków wymienionych w art. 68 ust. 7a, również w przypadku szkół, które od roku szkolnego 2019/2020 będą kontynuowały kształcenie w zawodach, których nazwa i symbol cyfrowy określony w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego jest tożsamy z nazwą i symbolem cyfrowym zawodu określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Szkoła niepubliczna przed uruchomieniem kształcenia w nowym zawodzie w danej szkole również będzie zobowiązana do zasięgnięcia opinii wojewódzkiej rady rynku pracy, wynika to z art. 172a ustawy.

Zmiany dotyczące podejmowania wprowadzania nowych zawodów weszły w życie 1 stycznia 2019 r.

1 września 2019 r. wchodzi również w życie nowe rozporządzenie w sprawie

ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2019, poz. 316), wydane na podstawie delegacji zmienionej w art. 1 pkt 22) ustawy, uwzględnia ono zawody dotychczasowe wprowadzone do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, wprowadza zmiany w zakresie niektórych zawodów, a także określa nowe zawody wprowadzone do kształcenia w systemie oświaty na podstawie wniosków właściwych ministrów.

Od 1 września wprowadzone zostają nowe zawody:

- 1) **operator maszyn i urządzeń przerobczych,**
- 2) **technik programista,**
- 3) **pracownik pomocniczy gastronomii** – kształcenie wyłącznie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
- 4) **kelner (na poziomie branżowej szkoły I stopnia)** – z kwalifikacją wspólną dla zawodu technik usług kelnerskich (na poziomie technikum).

Rozporządzenie uwzględnia również wniosek Ministra Zdrowia o przywrócenie kształcenia w zawodzie technik farmaceutyczny, w szkole policealnej o okresie kształcenia 2,5 roku.

W wyniku modyfikacji dotychczasowych zawodów powstały nowe zawody, którym zostały nadane nowe symbole cyfrowe, m.in.:

- 1) zawód **monter izolacji przemysłowych** powstał w wyniku grupowania i zintegrowania zawodów blacharz izolacji przemysłowych oraz monter izolacji przemysłowych,
- 2) zawód drukarz został zastąpiony dwoma odrębnymi zawodami: **drukarz offsetowy i drukarz fleksograficzny,**
- 3) zawód **pracownik obsługi hotelowej** został wyodrębniony z dotychczasowego zawodu technik hotelarstwa i będzie posiadał kwalifikację wspólną z zawodem technik hotelarstwa,
- 4) zawód technik realizacji dźwięku został zastąpiony zawodem **technik realizacji nagrań,**
- 5) zawód technik realizacji nagrań i nagłośnień został zastąpiony zawodem **technik realizacji nagłośnień,**
- 6) zawód mechaniki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych został zastąpiony

zawodem **automatyk,**

7) zawód technik organizacji reklamy został zastąpiony zawodem **technik reklamy,**

8) zawód asystent fryzjera został zastąpiony zawodem **pracownik pomocniczy fryzjera,**

9) zawód kelner (na poziomie technikum) został zastąpiony zawodem **technik usług kelnerskich,**

10) zawód technik obsługi turystycznej został zastąpiony zawodem **technik organizacji turystyki,**

11) zawód technik turystyki wiejskiej został zastąpiony zawodem **technik turystyki na obszarach wiejskich,**

12) zawód lakiernik został zastąpiony zawodem **lakiernik samochodowy,**

13) zawód introligator został zastąpiony zawodem **operator procesów introligatorskich,**

14) zawód wędliniarz został zastąpiony zawodem **przetwórca mięsa,**

15) zawód technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich został zastąpiony zawodem **technik budownictwa kolejowego,**

16) zawód skutnik został zastąpiony zawodem **monter jachtów i łodzi.**

Wszystkie wymienione wyżej zawody oznaczone **boldem** należy traktować jako nowe zawody, tj. możliwość kształcenia w tych zawodach od roku szkolnego 2019/2020 wymaga uzyskania opinii wojewódzkiej rady rynku pracy oraz nawiązania współpracy z pracodawcą właściwym dla danego zawodu lub branży, do której zawód ten został przyporządkowany.

Rozporządzenie powyższe stosuje się od roku szkolnego 2019/2020 w klasie I branżowej szkoły I stopnia, semestrze I szkoły policealnej, klasie I dotychczasowego czteroletniego technikum oraz klasie I pięcioletniego technikum.

Rozwój kształcenia praktycznego u pracodawców.

Praktyczna nauka zawodu w technikum realizowana jest w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne w technikum mogą odbywać się u pracodawców, na zasadach dualnego systemu kształcenia (aktualnie tylko 8% uczniów technikum realizuje kształcenie dualne w ten sposób).

Praktyki zawodowe są realizowane u pracodawców na podstawie umowy między szkołą i pracodawcą. W celu umożliwienia uczniom branżowej szkoły I stopnia oraz uczniom technikum uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych do wykonywania pracy w rzeczywistych warunkach pracy na podstawie umowy zawartej między nimi a pracodawcą, w art. 121a ustawy Prawo oświatowe wprowadzono możliwość odbywania przez nich w okresie nauki stażu uczniowskiego. Jest on w szczególności przeznaczony dla uczniów, którzy dzięki swojej ambicji i pracowitości są w stanie godzić pierwsze kroki zawodowe z nauką. Regulacje zawarte w art. 121 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe zostały sprecyzowane w zakresie dotyczącym zagadnień wykraczających poza zakres praktycznej nauki zawodu. W trakcie stażu uczeń może realizować treści nauczania i nabywać umiejętności spoza programu nauczania, które zwiększą jego szanse na późniejsze zatrudnienie w wyuczonym zawodzie. Natomiast w przypadku, gdy staż uczniowski obejmuje wybrane zagadnienia z programu nauczania, dyrektor szkoły będzie mógł zwolnić ucznia z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub części na podstawie zaświadczenia od pracodawcy. Szczegółowe zasady organizacji stażu uczniowskiego określone są w art. 121a ustawy Prawo oświatowe. Zgodnie z art. 121a ust. 25 okres odbytego stażu uczniowskiego będzie zaliczany do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Uczestnictwo w stażach umożliwi uczniowi naukę zawodu w rzeczywistych warunkach pracy, poznanie zakładu pracy oraz zaznajomienie się z konkretnymi stanowiskami. Pracodawca natomiast będzie mógł poznać i odpowiednio przygotować potencjalnego pracownika. Koszty świadczeń pieniężnych, które uczeń otrzyma podczas stażu, zostaną wliczone pracodawcy w koszty uzyskania przychodu.

Zmiany dotyczą również kształcenia młodocianych pracowników. W związku z likwidacją ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników będą prowadziły centra kształcenia zawodowego lub publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła.

Doprecyzowano również przepisy dotyczące zatrudniania młodocianych pracowników. Zgodnie z dodanym w ustawie Prawo oświatowe art.120a

pracodawca zatrudniający młodocianych w celu przygotowania zawodowego odbywanego w formie nauki zawodu, kierujący ich na doksztalcanie teoretyczne do branżowej szkoły I stopnia ustala z dyrektorem szkoły:

1) zakres kształcenia zawodowego zapewnianego przez szkołę i pracodawcę, wynikający z programu nauczania zawodu;

2) liczbę dni w tygodniu, w których zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawcy;

3) sposób monitorowania przez każdą ze stron realizacji programu nauczania zawodu.

Ustalenia stanowić powinny załącznik do umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego odbywanego w formie nauki zawodu.

Efektywność kształcenia zawodowego.

Od 1 września 2019 r. wchodzi również w życie nowe przepisy odnoszące się do przeprowadzania egzaminu zawodowego. Wprowadzono obowiązek przystępowania uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe odpowiednio do egzaminu zawodowego przeprowadzanego przez komisje egzaminacyjne lub do egzaminu czeladniczego przeprowadzanego przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych. Wprowadzenie tego obowiązku będzie warunkiem ukończenia szkoły lub promocji do następnej klasy. Wynika to z art. 2 pkt 39) i pkt 4) ustawy, zmieniających art. 44o i art. 44q ustawy o systemie oświaty. Obowiązek przystąpienia do egzaminu będzie dla uczniów czynnikiem motywującym do uzyskiwania jak najlepszych efektów kształcenia.

Ponadto w art. 2 pkt 67) ustawy zmieniającym art. 44zdd ust. 4b ustawy o systemie oświaty, wprowadzono preferencje na egzaminie maturalnym dla posiadaczy określonych kwalifikacji zawodowych. Absolwenci posiadający te dokumenty nie będą mieli obowiązku przystąpienia do części pisemnej egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego. Preferencje te, zgodnie z art. 127 ustawy będą miały zastosowanie:

-od roku szkolnego 2021/2022 do absolwentów dotychczasowego czteroletniego technikum oraz absolwentów branżowej szkoły II stopnia, którzy ukończyli kształcenie w branżowej szkole I stopnia jako absolwenci dotychczasowego gimnazjum;

-od roku szkolnego 2023/2024 do absolwentów pięcioletniego technikum oraz absolwentów branżowej szkoły II stopnia, którzy ukończyli kształcenia w branżowej szkole stopnia jako absolwenci ośmioletniej szkoły podstawowej.

Proponowane wyżej rozwiązanie pozwoli skorzystać ze zwolnienia z obowiązku przystąpienia do egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego.

Należy również zauważyć, że zgodnie z zasadami wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. poz. 939), na świadectwach ukończenia szkoły kształcącej w zawodzie pojawiła się adnotacja wskazująca, że świadectwo to nie stanowi poświadczenia posiadania kwalifikacji zawodowych, a jedynie wykształcenia średniego (dla absolwentów technikum), zasadniczego branżowego (dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia) lub średniego branżowego (dla absolwentów branżowej szkoły II stopnia). Takie rozwiązanie spowoduje, że pracodawcy będą wymagać certyfikatu kwalifikacji zawodowych lub dyplomu zawodowego, co przełoży się na motywację uczniów, nie tylko do przystępowania do egzaminu, gdyż ten będzie obowiązkowy, ale na motywację do osiągania możliwie jak najwyższych wyników.

Zachęty dla uczniów.

W art. 47 ust. 1 pkt 3 lit. e ustawy Prawo oświatowe w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe stworzono możliwość przeznaczenia godzin stanowiących różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego określonych w ramowych planach nauczania a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie określonych w podstawie programowej kształcenia w tym zawodzie szkolnictwa branżowego, na realizację umiejętności wykraczających poza podstawę programową. Umożliwi to uzyskanie dodatkowych uprawnień zawodowych lub przygotowanie uczniów do uzyskania kwalifikacji rynkowych określonych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Dyrektor szkoły będzie mógł ująć w programie nauczania zawodu dopuszczonym do użytku w danej szkole, wymienione możliwości realizacji tych godzin, w zależności od potrzeb i możliwości uczniów lub potrzeb pracodawców współpracujących ze szkołą.

dawców współpracujących ze szkołą.

Kadra kształcenia zawodowego

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. poz. 391) określono ramowy program kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu. Kurs obejmuje zagadnienia z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki oraz umiejętności dydaktycznych w łącznym wymiarze 48 godzin, w tym:

1) zagadnienia z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki – łącznie 40 godz.;

2) umiejętności dydaktyczne – 8 godz.
Rozporządzenie wchodzi w życie od 1 września 2019 r.

Dokonano również zmiany art. 42 ust. 3 lp.5 ustawy Karta Nauczyciela przez wprowadzenie we wszystkich typach szkół i na kursach kwalifikacyjnych zawodowych ujednoliconego pensum dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu na poziomie 20 godzin tygodniowo.

Ponadto w art. 6 ustawy zmieniono, m.in. art. 70c ustawy Karta Nauczyciela. Znalazły się tam rozwiązania prawne dotyczące doskonalenia nauczycieli, skierowane wprost do nauczycieli kształcenia zawodowego. Dla tej grupy nauczycieli tj. nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, zaprojektowano nową formę doskonalenia – obowiązkowe szkolenia branżowe, które będą realizowane w obowiązkowym wymiarze 40 godzin cyklicznie w okresach trzyletnich w przedsiębiorstwach związanych z nauczaniem zawodem. Zgodnie ze znowelizowanym art. 42 KN nauczyciel powinien odbywać szkolenia branżowe w ramach zajęć i czynności związanych z przygotowaniem do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym. Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej kształcenie zawodowe będzie miał obowiązek, wynikający z art. 70c ust. 4, zorganizowania szkoleń branżowych dla swoich nauczycieli, skierowania nauczyciela na szkolenie branżowe u przedsiębiorcy z własnej inicjatywy lub na wniosek nauczyciela. Po odbyciu szkolenia branżowego nauczyciel będzie zobowiązany do przedłożenia dyrektorowi szkoły/placówki informacji potwierdzonej przez przedsiębiorcę o odbyciu szkolenia branżowego, zawierającej w szczególności wymiar tego szkolenia. Obowiązkowe szkolenia nie dotyczą nauczycieli prowadzących działalność gospodarczą w danym zawodzie lub zatrudnionych u pracodawcy

w danym zawodzie, a także zatrudnionych w indywidualnych gospodarstwach rolnych, których działalność jest związana z nauczaniem zawodem.

Wzmocnienie doradztwa zawodowego.

W dodanym art. 26a ustawy Prawo oświatowe zostały uregulowane kwestie dotyczące realizacji doradztwa zawodowego. Zaproponowano ujęcie doradztwa zawodowego jako kompleksowego procesu, który rozpoczyna się w okresie przedszkolnym i jest kontynuowany na kolejnych etapach edukacyjnych. Określono jakie są cele doradztwa na poszczególnych etapach kształcenia, wyszczególniając preorientację zawodową dla przedszkoli, orientację zawodową dla klas VII – VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Wskazano również zajęcia w ramach, których realizowane jest doradztwo zawodowe.

Wzmocnienie potencjału szkół.

Wprowadzane zmiany umożliwiają szkołom, bardziej elastycznego dostosowania oferty kształcenia do potrzeb uczących się osób dorosłych, przez prowadzenie krótszych form kursowych. W obowiązującym dotychczas stanie prawnym katalog pozaszkolnych form kształcenia został określony w rozporządzeniu z dnia 18 sierpnia 2017r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2017, poz. 1632). Zgodnie z wprowadzonymi regulacjami (zmiany w art. 117 ustawy Prawo oświatowe), publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe będą mogły realizować tak jak dotychczas kwalifikacyjne kursy zawodowe, a ponadto również kursy umiejętności zawodowych i turnusy dokształcania teoretycznego pracowników młodocianych – w zakresie zawodów, w których te szkoły kształcą oraz w zakresie branż, do których przypisane są te zawody. Publiczne szkoły, zgodnie z art. 117 ust. 7-12 ustawy Prawo oświatowe, będą mogły pobierać opłaty za kształcenia na kursach umiejętności zawodowych (do tej pory taka możliwość dotyczyła tylko placówek).

W przepisach art. 223 ustawy o finansach publicznych – zmienianej w art. 28 ustawy, zaproponowano w przypadku, szkół i placówek prowadzących kształcenia zawodowe, utworzenie przez organy stanowiące JST, na wniosek dyrektora szkoły (placówki) zawodowej, wydzielonego rachunku, na którym będą gromadzone środki z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego.

Celem wprowadzenia takiego roz-

wiązania jest umożliwienie szkołom gromadzenia dochodów uzyskiwanych w ramach praktycznego kształcenia zawodowego (np. usługi gastronomiczne, mechaniczne, fryzjerskie itp.) w celu wykorzystania tych środków na potrzeby rozwoju szkoły zawodowej lub placówki. Zmiana wejdzie w życie 1 września 2019 r.

Dostosowanie struktury placówek umożliwiających uzyskanie i uzupełnienia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wprowadzanych zmian.

W systemie oświaty funkcjonują obecnie trzy rodzaje placówek (placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego i ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego), umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. We wprowadzanych w ustawie zmianach zaproponowano, aby w systemie oświaty funkcjonowały tylko dwa rodzaje placówek umożliwiających uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych: dotychczasowa placówka kształcenia ustawicznego oraz centrum kształcenia zawodowego. Nowa placówka - centrum kształcenia zawodowego, podobnie jak dotychczasowe centrum kształcenia praktycznego lub ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego, nie będzie placówką kształcenia ustawicznego. Centra kształcenia zawodowego powstające z przekształcenia dotychczasowych placówek kształcenia praktycznego lub ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego będą placówkami wspierającymi edukację zawodową uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie zajęć praktycznych lub dokształcania teoretycznego pracowników młodocianych, a także będą mogły realizować kształcenie zawodowe w formie kursów (umiejętności zawodowych, kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub kursów innych – umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Zasady przekształcania ckp i oddz w centra kształcenia zawodowego określają art. 50 – 76 ustawy. Przekształcenie dotyczy placówek publicznych i niepublicznych.

Zgodnie z delegacją zawartą art. 117 ust.5 ustawy Prawo oświatowe w nowym rozporządzeniu określone będą m.in. zadania publicznych placówek kształcenia ustawicznego i publicznych centrów kształcenia zawodowego, warunki, organizację i tryb prowadzenia kształcenia ustawicznego w poszczególnych

formach pozaszkolnych, sposoby potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych w wyniku ukończenia kształcenia.

Należy wskazać na niektóre inne szczegółowe zmiany w obowiązującym prawie wprowadzone ustawą z dnia 22 listopada 2018 r.:

1) art. 3 pkt 21 ustawy o systemie oświaty Zmiana nazewnictwa i wprowadzenie w miejsce:

-egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie – egzaminu zawodowego,

-świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie - certyfikatu kwalifikacji zawodowej,

-dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – dyplomu zawodowego.

2) art. 9e ustawy o systemie oświaty Dodano ust. 4 określający, iż przepisów dotyczących zachowania tajemnicy nie stosuje się do zadań egzaminacyjnych w części praktycznej egzaminu zawodowego, ze względu na fakt, iż zadania te będą podane do publicznej wiadomości.

3) art. 44zzzb ustawy o systemie oświaty Ze względu na obowiązek przystąpienia do egzaminu zawodowego wprowadzono przepis (ust. 4) nakładający na dyrektora szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe obowiązek informowania uczniów i słuchaczy o obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego odpowiednio w danym roku szkolnym lub danym semestrze.

4) art. 44q, art. 44z, art. 44za ustawy o systemie oświaty

W przepisach tych do warunków ukończenia szkoły prowadzącej kształcenia zawodowe przez ucznia i słuchacza dodano warunek przystąpienia do egzaminu zawodowego, a w przypadku ucznia – młodocianego pracownika, który zawarł umowę z pracodawcą będącym rzemieślnikiem – do egzaminu czeladniczego.

**na podstawie materiałów MEN
Romuald Mazur
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku**

fot. Maritta Kossakowska